

подоланню боргової кризи в країнах ЄС без забезпечення досягнення відповідного зростання економік. Фіскальна консолідація, як правило, носить виключно обмежувальний, а не розширювальний характер. Цей висновок спростовує припущення, які раніше висувалися в літературі про те, що лише скорочення бюджетного дефіциту вже може сприяти зростанню в короткостроковому плані.

Список використаних джерел:

1. World economic outlook: a survey by the staff of the International Monetary Fund. October 2012. Coping with High Debt and Sluggish Growth. – Washington, DC: International Monetary Fund. [Електронний ресурс.] – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2012/02/pdf/text.pdf>
2. Auerbach A., Gorodnichenko Y. «Fiscal Multipliers in Recession and Expansion». Cambridge, Massachusetts: NBER Working paper 17447, 2011. [Електронний ресурс.] – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w17447.pdf>
3. Batini N., Callegari G., Melina G. Successful Austerity in the United States, Europe, and Japan. IMF Working Paper 12/190. Washington: International Monetary Fund, 2012. [Електронний ресурс.] – Режим доступу: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2012/wp12190.pdf>
4. Woodford M. Simple Analytics of the Government Expenditure Multiplier. American Economic Journal: Macroeconomics 3.1 (January 2011): 1-35. [Електронний ресурс.] – Режим доступу: <http://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/mac.3.1.1>
5. Corsetti G., Meier A., Müller What Determines Government Spending Multipliers? IMF Working Paper 12/150, June 2012. [Електронний ресурс.] – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2012/wp12150.pdf>
6. Eyraud L., Weber A. The Challenge of Debt Reduction during Fiscal Consolidation. IMF Working Paper 13/67, March 2013. [Електронний ресурс.] – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2013/wp1367.pdf>
7. Herndon T., Ash M., Pollin R. Does High Public Debt Consistently Stifle Economic Growth? A Critique of Reinhart and Rogoff. University of Massachusetts Amherst. Working Paper Series. Number 322. April 2013. [Електронний ресурс.] – Режим доступу: http://www.peri.umass.edu/fileadmin/pdf/working_papers/working_papers_301-350/WP322.pdf

Щитнік Ю.О.

аспірант,

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Сучасний етап розвитку податкової системи України характеризується впровадженням податкової реформи. Реформування податкової системи в Україні здійснюватиметься трьома етапами. Як свідчить проведений аналіз

щодо податку на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО) та його ролі у формуванні доходів бюджету, навіть з прийняттям Податкового кодексу України залишається ряд проблем, які потребують вирішення.

Система оподаткування доходів населення в Україні за роки незалежності зазнала серйозних змін. Сьогодні вона за багатьма формальними та реальними ознаками відповідає аналогічним системам провідних країн світу, що проявляється в співвідношеннях між основними об'єктами оподаткування (працею, споживанням), у процедурах адміністрування тощо. До більшості джерел доходів застосовуються адекватні податкові інструменти. Проте у внутрішній структурі механізму оподаткування доходів населення усе ще мають місце певні диспропорції, усунути які необхідно для ефективного розвитку системи оподаткування доходів громадян і подальшого продуктивного розвитку системи податкових відносин [1, с. 3].

Незважаючи на те, що податок на доходи фізичних є одним з головних джерел наповнення доходів бюджету, механізм його справляння має ряд недоліків. Основний недолік ПДФО на сучасному етапі розвитку економіки України полягає у суперечливості податкового законодавства й економічних відносин, які склались у суспільстві. Аналіз тенденцій у сфері розподілу доходів населення засвідчив невідповідність прогресивних властивостей ПДФО ступеню нерівності доходів населення. На сьогодні потенціальна межа нерівності доходів населення є високою, проте фактично застосовується пропорційний ПДФО, перерозподільні властивості якого є незначними.

Питання пошуку найбільш раціональної податкової бази є надзвичайно важливим, оскільки від повноти включення тих чи інших доходів до об'єкту оподаткування в решті решт залежить повнота наповнення бюджетів усіх рівнів. Водночас потрібно враховувати традиції, що склалися в країні та менталітет українських платників. З огляду на це, повне перенесення західної моделі оподаткування доходів фізичних осіб є недоречним та навряд чи сприйметься українськими платниками [2, с. 22].

З переходом до нового порядку оподаткування доходів фізичних осіб в 2011 році відбулося істотне розширення податкової бази завдяки введенню до об'єкту оподаткування багатьох доходів, що посприяло і сприятиме надалі збільшенню надходжень від особистого оподаткування. Проте, вдосконалення оподаткування доходів фізичних осіб повинно відбуватися на основі комбінованої системи, в основі якої прогресивне оподаткування трудових доходів буде поєднано із застосуванням пропорційних ставок для інших. При цьому механізм оподаткування має залежати не тільки від розміру доходу, а й від джерела його одержання та виду діяльності.

Кожній з груп доходів в перспективі повинен відповідати власний механізм оподаткування. Також реформування оподаткування особистих доходів повинно відбуватися поетапно. На першому етапі для доходів від інших видів діяльності можливе збереження існуючого порядку оподаткування. Але він потребує суттєвого доопрацювання в наступних напрямках:

- Врахування специфіки і важкості отримання тих чи інших доходів при встановленні податкових ставок на них. Зрозуміло, що отримання прибутку

від надання в оренду майна, земельних ділянок є легшим за отримання зарплати за виконану працю.

- Недопустимим є і застосування не виправдано низьких ставок для доходів від фінансових інвестицій, операцій з нерухомістю, пасивних доходів. Вони характеризуються високим ступенем «тінізації» і найбільш складні у визначенні, контролі й адмініструванні, що дозволяє довільно тлумачити обсяги податкових зобов'язань та знаходити шляхи уникнення від оподаткування. Але зависокі ставки також можуть стати додатковим стимулом для укривання даних доходів.

Важливо зазначити, одним із нових джерел оподаткування в найближчому майбутньому може стати податок на розкіш для фізичних осіб. Проте, перед впровадженням податку на розкіш необхідно розробити діюче законодавство, яке унеможливить ухилення від його сплати заможними верствами населення. Податкове законодавство має бути вдосконалено таким чином, щоб платники податку на доходи фізичних осіб не мали змоги застосовувати схеми уникнення від сплати податку. Як відомо, в Україні існує таке соціальне явище, як дуже значна диференціація доходів населення. В країні є достатньо велика кількість дуже заможних осіб на загальному фоні бідності решти населення, адже за європейськими стандартами середній клас в Україні займає незначну частину, що є доволі негативною тенденцією. Податок на розкіш може вирішити проблему забезпечення бюджету необхідними фінансовими ресурсами, а отже, за допомогою його якісного впровадження уряд отримає можливість покращити соціально-економічний рівень населення [3, с. 64].

Необхідно враховувати власні особливості та податкові традиції, що склалися історично, а не копіювати досвід інших країн. Було б доцільним і корисним уніфікувати такі категорії як неоподатковуваний мінімум, мінімальна зарплати та прожитковий мінімум, тим більше, що такий досвід Україна мала. При цьому, розмір неоподаткованого мінімуму має бути економічно обґрунтованим і дорівнювати реальній величині прожиткового мінімуму. Це дійсно б посприяло спрощенню процедури оподаткування як для платників, так і для податкових агентів.

Питання збереження і вдосконалення спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності тісно пов'язане з розвитком культури суспільних правовідносин, а отже, із загальним процесом відродження національної культури й суспільної моралі. перші кроки в напрямі реформування та побудови ефективної спрощеної системи оподаткування зроблено. Водночас є низка невирішених проблем її удосконалення. У цьому контексті основну увагу має бути приділено забезпеченню, по-перше, виключно соціальній спрямованості такої системи оподаткування, по-друге, фіскальної справедливості. З цією метою, доцільними є такі шляхи подальшого вдосконалення спрощеної системи оподаткування:

- забезпечення рівноправності для всіх суб'єктів підприємницької діяльності, а також оптимізація податкового навантаження на різні групи платників єдиного податку, зокрема зниження ставок оподаткування для

третьої групи платників єдиного податку, а також мінімізація платежів з єдиного соціального внеску, особливо для платників першої групи;

- забезпечення максимального врахування економічних процесів за податкового адміністрування, зокрема застосування індексації граничних обсягів доходу з врахуванням темпів інфляції [4, с. 71].

Сучасний розподіл надходжень ПДФО між місцевими бюджетами не можна назвати соціально-орієнтованим з точки зору задоволення потреб населення. Оскільки податок з доходів фізичних осіб є найбільш масовим, тому він повинен бути рівномірно розподілений по всій території країни. Проте, механізм зарахування даного податку є дискусійним на даний час. Платники сплачують податок за місцем роботи, відповідно і зараховується податок до бюджету того регіону, де працює платник. Поряд з цим, витрати на освіту, лікування та інші соціальні потреби платник здійснює, як правило, за місцем проживання. Виникає питання про необхідність перенесення сплати даного податку не за місцем роботи, а за місцем проживання. Причому, особливо гостро це питання постає в сільській місцевості де відчувається недостатність фінансових ресурсів для забезпечення витрат із місцевих бюджетів. А тому, запровадження в практику зарахування сум податку в бюджети за місцем проживання платників, поряд із складностями практичної організації даного процесу, мало б позитивні результати. Насамперед, головною перевагою такого підходу до зарахування ПДФО стало б посилення залежності між доходами, що надходять до певного бюджету, і витратами, що фінансуються з нього.

Підсумовуючи вищесказане варто зазначити, що наразі податкова система України переживає період реформ. Вони мають багато позитивних моментів, проте негативні також не є виключенням. Наразі, податкова система України за складом і структурою загалом наближається до використовуваної в європейських країнах та є досить прогресивною. В той же час вдосконалення потребують питання щодо ставок податку, бази оподаткування, застосування спрощеної системи, зарахування податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів.

Список використаних джерел:

1. Баланда А. Доходи населення в контексті безпечного розвитку особи та суспільства / А. Баланда // Україна: аспекти праці. – 2006. – № 5. – С. 3-7.
2. Колот А. Теоретичні і прикладні аспекти підвищення доходів працюючих як передумови збереження та розвитку людського капіталу. / А. Колот, С. Григорович. // Україна: аспекти праці. – 2005. – № 8. – С. 19-27.
3. Суринов А.Е. Доходы населения. Опыт количественных измерений / А.Е. Суринов – М.: Финансы и статистика, – 2000. – С. 28-85
4. Якушик І.Д. Податкові системи зарубіжних країн / І.Д. Якушик, Я.В. Литвиненко: Довідник. – Київ: «МП Леся», – 2004. – С. 65-98.